

III/12.

Előkészítette: Liker János aljegyző

ELŐTERJESZTÉS
Medgyesegyháza Városi Önkormányzat Képviselő-testületének
2013. november 19-i ülésére

Tárgy: Medgyesegyháza Városi Önkormányzat Fenntarthatósági Tervének és Programjának felülvizsgálata

Tisztelt Képviselő-testület!

Medgyesegyháza Város Önkormányzata 2010 év végén készítette el a város Fenntarthatósági Tervét és Programját. A tervet két évente felül kell vizsgálni, ami eddig nem történt meg, így azt most elkészítettük.

A felülvizsgálat során a korábbi dokumentum aktualizálása történt meg, a helyzetfelmérésben a 2013 évi statisztikai adatokat illetve a 2011-es népszámlálás adatait vettük figyelembe. A környezeti állapottal kapcsolatos megállapítások aktualizálása, illetve a környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos – aktuális beruházási szándékok, illetve konkrét tervek – tervbe történő beépítése is megtörtént.

HATÁROZATI JAVASLAT

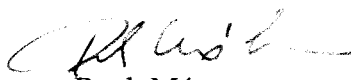
Medgyesegyháza Városi Önkormányzat Képviselő-testülete felülvizsgálta Medgyesegyháza Városi Önkormányzat 2010-ben elfogadott Fenntarthatósági Tervét és Programját.

Medgyesegyháza Városi Önkormányzat Fenntarthatósági Tervét és Programját a határozat melléklete szerinti tartalommal elfogadja.

Határidő: azonnal

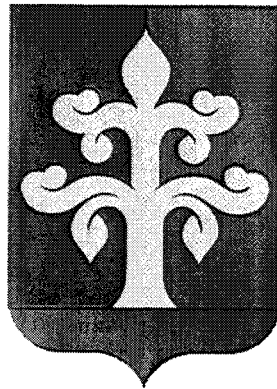
Felelős: Ruck Márton polgármester

Medgyesegyháza, 2013. november 11.

Ruck Márton
polgármester

Ellenjegyzem:

Dr. Horváthné dr. Barta Edit
jegyző

Medgyesegyháza Város Önkormányzatának

Fenntarthatósági Terve és Programja

Elfogadva a/2013. (XI.) Kt. határozattal

1. Bevezető	3
2. Környezeti és környezetvédelmi helyzetkép.....	5
2.1. A környezeti elemek állapota	5
2.1.1. Levegő	5
2.1.2. Vizek	6
2.1.2.1. Felszíni és felszín alatti vizek	6
2.1.3. A szennyvíz felosztottsága, elvezetése:	6
2.1.4. Természetvédelem.....	6
2.2. Település és épített környezet.....	7
2.2.1. Infrastruktúra.....	7
2.2.1.1. Úthálózat.....	7
2.2.2. Köztisztaság, hulladékkezelés	7
2.2.3. Épített környezet	8
2.2.4. A lakosság tudatformálása.....	8
2.3. Szociális helyzetkép.....	9
2.3.1. Demográfia.....	9
2.3.2. Foglalkoztatottság.....	10
3. Fenntarthatósági tervek és célok	12
3.1. A települési környezet tisztasága.....	12
3.1.2. Levegőtisztaság védelem.....	13
3.2. Ivóvízellátás	15
3.3. Energiagazdálkodás.....	16
3.4. Zöldterület-gazdálkodás.....	16
3.5. Természeti és építészeti értékek védelme	17
3.6. Helyi közlekedésszervezés	18
3.7. Az épített környezet védelme.....	18
3.8. Esélyegyenlőség, foglalkoztatás.....	19
4. A célok eléréséhez szükséges intézkedési program	19
4.1. Szervezéssel, intézkedéssel megoldható feladatok	19
4.2. Településüzemeltetési többletköltséggel járó feladatok	20
4.3. Beruházási és fejlesztési forrásokat igénylő feladatok	21
4.4. Nagyberuházások megvalósítását igénylő feladatok	21

1.Bevezető

Mi a fenntartható fejlődés?

Az emberiség, az egyes emberek és társadalmak közvetlenül vagy a gazdaság révén szükségleteik kielégítése érdekében természetes környezetükből veszik el azokat a javakat, amelyeket a földi rendszer létezése óta felhalmozott. A fenntarthatóság biztosítása azt kívánja tőlünk, hogy a jelen és jövő generációk létfeltételeihez szükséges természeti és épített környezet minőségét, értékeit megőrizzük. Ettől a rendszertől az ember annyit és olyan körülmények között vehet el, hogy ne sértse saját létkielégítésének jövőbeli esélyeit. A fenntartható fejlődés célja mindezek értelmében az emberi társadalom fenntartása.

Ebben a feladatban a környezet feltételként jelenik meg, amely azt jelenti, hogy addig a mértékig használhatjuk természetes környezetünk erőforrásait, amíg nem sértjük annak megújulási lehetőségét. A gazdaság a társadalom fenntartásának és ezen keresztül a környezet használatának eszköze. Ezt az eszközt bölcsen, a társadalom hasznára, a környezet sérelme nélkül kell használnunk.

A klímaváltozás kockázata két módon jut érvényre: egyfelől visszafordíthatatlan vagy csak igen nagy erőfeszítésekkel korrigálható veszteségeket okoz (emberi egészségkárosodás/többethalálozás, pótolhatatlan biodiverzitás csökkenése, módosuló hidrológiai ciklus stb.), másfelől tekintélyes anyagi erőforrásokat (védekező, helyreállító tevékenységek növekvő ráfordításai) von el a további fejlődéstől-fejlesztésektől.

Ezért a növekvő klímaváltozás korunk egyik legfenyegetőbb, ún. fenntarthatatlan folyamata. A klímaváltozás elleni védekezés, valamint az ahhoz történő kényszerű alkalmazkodás egyik leghatékonyabb rendezőelve a manapság világszerte és hazánkban is egyre nagyobb figyelmet keltő fenntartható fejlődés (a továbbiakban: FF) gyakorlata.

A fenntartható fejlődés lényege: olyan fejlődési-fejlesztési folyamatok együttese, amely az életminőség hosszú távú, egyenletesen biztosítható javulását szolgálja az adott ökológiai keretek között. Ezért a természeti erőforrásokkal, a környezettel való fenntartható gazdálkodásnak együtt kell érvényesülnie a jólét elérését, megtartását elősegítő gazdasági fejlődéssel, valamint a szociális esélyegyenlőség folyamatos növelésével - a FF fogalmában tehát a gazdasági, társadalmi fejlődést egységben kell értelmezni az ökológiai fenntarthatósággal (Szlávik 2004). Mára a fenntarthatóság jelentősége a nemzetközi és nemzeti intézmények célkitűző és tervező-stratégiai tevékenységében olyan domináns szerepet tölt be, hogy joggal említhetjük a XXI. század elejének „civilizációs fordulataként” (Gáthy 2005).

Az EU a tagállamok mellett felkért társult országokat is, hogy az EU stratégiával összhangban készítsék el saját stratégiájukat. A Bizottság a fenntartható fejlődés stratégiáját meghatározó alapelvekről szóló, 2005-ben született deklarációja szerint az Unió elkötelezett a fenntartható fejlődés mellett, amely minden politikáját és cselekedetét meghatározza. Az Unió megújított Fenntartható Fejlődés Stratégiájának jóváhagyása a 2006. júniusi Európai Tanács napirendjén szerepelt.

1992-ben Rio de Janeiróban rendezett ENSZ Környezet és Fejlődés Konferencián elfogadott „Agenda 21” program („LA 21”) értékelése kapcsán fogalmazódott meg a fenntartható fejlődés helyi, lokális programja.

Ezzel a modellel - általános „receptúrával” - a cél az, hogy elveket (vezérfonalat) fogalmazzon meg a helyi önkormányzat(ok), valamint a helyi lakosok, közösségek számára a fenntarthatóság tennivalóinak, helyi programjának kidolgozása, megvalósítása érdekében.

A „LA 21” program az általános érvényű fenntartható fejlődés konkrét, gyakorlati megvalósítását a helyi adottságok, érdekek alapján, az önkormányzat és a helyi lakosok, közösségek széleskörű együtt munkálkodásával javasolja folytatni. Az alapfeladat itt a helyi hatáskörben befolyásolható fejlődés (beruházások, fejlesztések, felújítások, intézkedések, szabályozás stb.) olyan irányú alakítása, amely mind jobban előtérbe helyezi „a helybeni” életminőség, környezeti állapot javítását, valamint a helyi erőforrások - talaj, vízkészlet, energia, emberi- és jövedelemtermelő erőforrások stb.- tartamos, azaz nem kimerítő kiaknázását. További fontos elvárás, hogy valamennyi nem helyi erőforrásra támaszkodó, de helyi felhasználásban szerepet játszó beruházó-fejlesztő, termelő-szolgáltató- és fogyasztó törekedjen a fenntarthatóságot figyelembe vevő megoldások, eljárások igénybe vételére, szokások kialakítására. Ennek megvalósíthatóságát a megfelelő politikai akarat megléte és helyi társadalmi-közösségi kultúra jellege együttesen szabja meg és egy racionális tervezési folyamat útján kimunkált stratégia foglalja rendezett keretbe.

A fenntartható fejlődés nemzeti stratégia (FFNS) globális összefüggéseket is tükröző, nemzeti szintű prioritásai és fókuszai - az előzőekkel is összefüggésben - a következők:

- (a) a gazdaság anyag- és energiaigényességének racionalizálása;
- (b) a fenntarthatatlan társadalmi folyamatok kezelése és szabályozása;
- (c) környezeti rendszerek fenntartható hasznosítása.

Noha a fenntarthatóság ökológiai-természeti korlátai eltérő kockázatokat hordoznak és különböző súlyúak, mára az egyik leghangsúlyosabb problémakört: a klímaváltozásból eredő emberi- társadalmi következmények jelentik (Al Gore 2006). Ezért a klímaváltozás hatásai elleni védekezésre történő felkészülés - a klíma-alkalmazkodás - a globális, regionális és helyi fejlődés fenntarthatóságának egyik hangsúlyos részterületévé lépett elő.

A FF környezeti szempontjainak figyelembe vétele az Európa Terv keretében benyújtott pályázatnál:

Az Európa Terv projektjeinek tervezésekor javasolt eljárás a környezeti fenntarthatóságra történő hivatkozás és az azt szolgáló tervezett, gyakorlati törekvések bemutatása: ezért a pályázónak a környezeti fenntarthatóság elvének érvényesítését a pályázati dokumentáció egészében (célok, tevékenységek és eredmények stb.) érvényre kell juttatnia. A környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos tevékenységét összefoglalóan is értékelnie kell a pályázati adatlap megfelelő pontjaiban. A FF reális és ténylegesen érvényesíthető szempontjainak pályázatba történő megfelelő beépítése így „versenyelőnyt” jelent a pályázat elbírálása során.

2. Környezeti és környezetvédelmi helyzetkép

A környezetvédelmi program megalapozásához szükséges a környezeti állapot felmérése, a kialakult helyzet értékelése a problémák azonosításához és jellegük, súlyosságuk, megoldási lehetőségeik megítéléséhez.

Meg kell vizsgálni, hogy a város környezetfejlesztési terve, a város általános rendezési terve és az egyes városrészek részletes rendezési tervei is tartalmazzanak-e környezetvédelmi munkarészeket. Ezek, valamint a környezetminőségi adatok, fejlesztésekkel összefüggő információk jó háttérrel szolgálnak a helyzet-értékeléshez, a megoldást igénylő problémák azonosításához.

2.1. A környezeti elemek állapota

2.1.1. Levegő

Magyarország levegőminőségi helyzete – az utóbbi évtizedekben, a nagy mennyiségben kibocsátott „hagyományos” légszennyező anyagok emissziójának csökkenése ellenére – sok területen még mindig nem kielégítő.

A levegő minőségét a természeti tényezők mellett (talajviszonyok, uralkodó szélirány, csapadék, stb.) elsősorban a mező- és erdőgazdálkodás, az ipar- és szolgáltatóipar, a közlekedés, valamint a lakossági tüzelés határozza meg. A mezőgazdaság főleg a gyér növény-borítottságú időszakokban zajló kipurzással és az állattartó telepek szag- és bűzhatásával szennyezi a levegőt.

A területen légszennyező forrásként a bűzzel járó állattenyésztést kell megemlíteni, azonban a lakott területtől való távolság miatt ez nem okoz lakossági panaszt. (A háztáji állattartást a belterületi állattartásról szóló helyi rendelet szabályozza.) A gabonaszárítók és a pörkölőüzem szintén potenciális légszennyező pontforrások, azonban komoly probléma csak havária esetben fordul elő. A későbbiekben a lakóterülethez közel eső majorokban a fejlesztések során figyelembe kell venni, hogy a bűzzel járó tevékenységeket a lakott területtől a lehető legtávolabb kell elhelyezni.

Vonalas légszennyező források a közlekedésből származó légterhelések közül a jelentős számú mezőgazdasági munkagép, erőgép mellett a közúti közlekedés sorolható ebbe a kategóriába. A dűlőutak porszennyező hatása sajnos nem elhanyagolható, valamint a tavaszi és őszi talajmunkák miatt a finom homokos vályogtalajokat deflációs hatás károsítja. Védekezőként mezővédő erdősávok telepítése szolgál.

A távolabbról érkező légszennyezés mértéke sem számottevő. A technológiai eredetű levegőterhelés tehát elenyésző, a nitrogén-dioxid és kén-dioxid kibocsátás mind a fűtési, mind a nyári félévben megfelelő, nincs határérték túllépés.

A kémiai légszennyező összetevők vonatkozásában Medgyesegyháza levegője nem kifogásolható. A település területén a gázfűtés térnyerése kedvező hatású, már csak külterületi majorok, tanyák fűtése maradt hagyományos. A fűtőkorszerűsítés után már csak a kerti hulladékok időszakos égetéséből származó szennyező anyagok (CO, NO, korom és egyéb bűzös anyagok) csökkentése, megszüntetése vár megoldásra. Az egyedi fűtéssel rendelkező lakóházakban a megfelelően karbantartott tüzelőberendezésekben csak az arra a berendezésre engedélyezett tüzelőanyagot szabad égetni. A háztartási fűtőeszközökben a tüzelőanyag egészségre káros égéstermék kibocsátó anyagot - különösen ipari hulladékot, műanyagot, gumit, vegyszert, festéket, stb. - nem tartalmazhat. Bejelentés kötelezett légszennyező forrás a településen nincs. Engedélyköteles a levegőterhelést okozó helyhez kötött légszennyező pontforrás, ha névleges hő-teljesítménye >- 140 kW.

2.1.2. Vizek

2.1.2.1. Felszíni és felszín alatti vizek

A település a „felszín alatti víz szempontjából fokozottan érzékeny felszín alatti vízminőségvédelmi terület” sorolandó.

A területen fontos vízvédelmi feladat a felhagyott és szabályszerűen meg nem szüntetett mélyfúrású kutak szakszerű eltömése, vagyis a szennyeződés megszüntetése.

A belterületen található termelő kutak környezetében 50 m-en belül tilos az állattartás.

A felszíni vizek minősége védelmében a vonatkozó jogszabályban előírtakat kell figyelembe venni.

Medgyesegyháza **nitrátérzékeny** területen fekszik. A vonatkozó rendelet a nitrátérzékeny területek vizeinek védelmére vonatkozóan előírásokat, intézkedéseket is megfogalmaz. A mezőgazdasági tevékenységet folytatóknak meghatározott előírásokat kell betartania, ill. a helyes mezőgazdasági gyakorlat szerint kell eljárniuk.

Az állattartó telephely a rendelet betartása szempontjából jól kezelhető, míg a növénytermesztéssel, elsősorban a dinnyetermesztéssel kapcsolatos esetleges szennyezések felderítése, ellenőrzése nehezebben oldható meg. Az állattartó telephelyek a korábbi hígtrágyás tartásról mára kivétel nélkül áttértek a kevésbé szennyező almos tartásmódra.

Az állattartásból keletkezett hulladékokat kivételes gondossággal kell kezelni, hogy a környezetre semminemű káros hatással ne legyen. Az esetlegesen keletkező veszélyes hulladékok elszállításáról a tulajdonosnak kell gondoskodnia.

A településen van helyi állattartási rendeletet, amely szabályozza, hogy a belterületen milyen számban milyen állatok tarthatók (azok elhelyezési körülményei, a szomszéd lakóháztól való távolsága, stb.).

2.1.3. A szennyvíz felosztottsága, elvezetése:

Medgyesegyházán a hálózathoz a központi belterületi részekben 2012. év végére 20,8 km épült ki. A szennyvízcsatorna hálózatot gravitációs rendszerrel építették ki, rajta a mélypontokon átemelő berendezések és szennyvíz nyomóvezetékek üzemelnek. A szennyvíz-tisztítómu a település külterületének déli csücskében került kiépítésre.

Az üzemeltető adatközlése szerint a hálózat jelenleg a központi belterületen 65 %-os kiépítettségű, de a rácsatlakozás a statisztikai adatok szerint csak 52,8 %-os.

A nem csatornázott részekben a közsatornázás megvalósításáig, a szennyvízelvezető hálózatba nem csatlakozó ingatlanok esetén a keletkezett folyékony hulladék gyűjtéséről, kezeléséről és rendszeres elszállításáról a külön jogszabályban meghatározott műszaki és közegészségügyi előírások alapján a tulajdonos köteles gondoskodni.

2.1.4. Természetvédelem

A település területén lévő összefüggő erdőterületeket, valamint a település közigazgatási területének észak-keleti csücskében fekvő gyepterületeket a megyei Területrendezési Tervnek (BMTTrT) megfelelően természeti területként jelölték. A település területén kijelölt természeti területek egyben tájképvédelmi területek is.

A Natura 2000 övezetébe a település észak-keleti csücskében fekvő ökológiai hálózaton belül található gyepfoltok tartoznak.

Napjainkban egyre hangsúlyosabban vetődik fel a természeti adottságok humán értékei használatának igénye, a természetes élőhelyek, tájképi értékek védelmének szükségessége, természet-közel állapotuk hosszú távú fenntartásának követelménye. Egyszerre kell a hasznosítás és a megőrzés – egy szóval a környezetgazdálkodás – szempontjait úgy ütköztetni, összehangolni, hogy a természeti adottságok és értékek, mint a közösség tulajdona, hosszú távon megmaradhasson, megújulhasson és szolgálhassa utódaink örömét és érdekeit. A fenntartható fejlődés elvét kell szem előtt tartani, tehát a jelenben meglévő erőforrásokat oly módon kell hasznosítani, hogy a jövő generáció számára is biztosított legyen az ezzel való gazdálkodás lehetősége.

2.2. Település és épített környezet

2.2.1. Infrastruktúra

2.2.1.1. Úthálózat

A teljes igazgatási terület jelenlegi szerkezetének és szerkezeti fejlődésének meghatározó vonalas elemei:

- 4429 jelű Medgyesegyháza – Medgyesbodzás– Orosháza összekötő út,
- 4434 jelű Gyula – Pitvaros – Makó összekötő út,
- 44342 jelű Bánkutat a 4429 jelű úttal összekötő út

Feladatok:

- a város úthálózatának pénzügyi lehetőségek függvényében történő felújítása
- városközpont felújításának folytatása,
- járdaépítések folytatása a város területén,
- a külterületi földúthálózat rendszeres karbantartása,

2.2.2. Köztisztaság, hulladékkezelés

A helyi környezet védelmét, valamint a településtisztaságot, és a településen kötelező köztisztasági szolgáltatás ellátását Medgyesegyháza Város Képviselő-testületének 28/2001 (XII.20.) Ök. rendelete szabályoz. A közszolgáltatást a Békés-Manifest Közszolgáltató Nonprofit Kft. (Kunágota) végzi, amelynek Medgyesegyháza Város Önkormányzata is tulajdonosa. A települési szilárd hulladék a békéscsabai szigetelt lerakóban kerül elhelyezésre.

A lerakásra kerülő kommunális hulladék mennyiségének csökkentése érdekében javasoljuk a kommunális szilárd hulladék szelektív gyűjtési rendszerének kialakítását. A lakóterület közelében kihelyezett konténerek, ún. gyűjtőszigetek szolgálhatnak megoldásként.

A területen keletkező hulladékok besorolása, kezelése, tárolása a vonatkozó jogszabályokban foglaltak alapján kell történni. Ennek érdekében Medgyesegyháza Város csatlakozott a DAREH Önkormányzati Társuláshoz, és a Társulás közreműködésével pályázat segítségével igyekszik a hulladékkezelés rendszerének fejlesztését megoldani.

2.2.3. Épített környezet

A települési környezet az ember által mesterségesen kialakított anyagi rendszer, amelynek alapvető funkciója az ember mindennapi életéhez elengedhetetlen társadalmi szükségletek kielégítése.

A város polgárainak, a településre érkező vendégek, az átutazók közérzetét alapvetően befolyásolja a település közterületeinek, utcáinak állapota, tisztasága, rendezettsége.

Rendezett településkörnyezeti megjelenés, gondozott utcák jellemzik a települést. Összességében megfelelő a városkép.

A települési környezet állapotát jellemző tényezők:

- az épületek állapota, a települési infrastruktúra és a köztisztaság helyzete,
- az iparból és közlekedésből adódó légszennyezés,
- a közterületek állapotának elhanyagolása pénz hiányában,
- a települési zöldfelület aránya.

Az emberi egészség alakulásának környezeti összefüggései:

Az emberiség a természet szerves része. Befolyását a természetre létszámának nagyságrendje, valamint a természetre kifejtett hatása határozza meg: lakónépesség, élve születés, halálozás.

Épített környezet:

Az épített környezet állapotával kapcsolatos fő problémák:

- a, a lakásállomány, a lakóépületek állapotának romlása, *(lakásállomány)*,
- b, a középületek, közterek (pénzügyi források hiánya, kialakult emberi magatartásformák, viselkedéskultúra) *(közlekedés)*,
- c, műemlék jellegű épületek állapotromlása.

2.2.4. A lakosság tudatformálása

A helyi lakosság környezethez való viszonya nem csupán a társadalmi és családi háttér függvénye, de befolyásolja a közösségi lét, illetve a települési és megyei önkormányzat környezeti stratégiája. Érdemes tehát részletesen megvizsgálni a lakossági véleményeket, illetve a társadalmi kezdeményezések célját és folyamatát. Ezzel képet kaphatunk arról, hogyan érdemes egy adott közösségben tájékoztató-tudatformáló stratégiánkat alakítani. Ebbe nem csupán a gyerek- és fiatalkori nevelés tartozik bele, hanem a közvetett, felnőttekre ható tudatformáló tevékenység is. Ez utóbbinak része a környezetvédelem területén kifejtett civil aktivitás indirekt hatása is. Az átalakuló igényekre válaszképpen fontossá vált, hogy nemcsak az egyén vagy a család szintjén, hanem a társadalom magasabb szintjein is megfogalmazódjon a mindennapi, rövid és hosszú távon tapasztalható környezeti gondokra való odafigyelés gondolata. Erre nem csupán környezetvédelmi szabályok, intézkedések bevezetésével van szükség, hanem folyamatos, tudatos szemléletformáló tevékenységgel is.

A város kiemelten figyelmet szentel a környezeti nevelés hatékonyságának növelésére, nemcsak a gyermekek estében, hanem a lakosság környezeti tudatosság széleskörű elsajátítása érdekében is.

2.3.Szociális helyzetkép

Medgyesegyháza a XX. században dinamikusan fejlődő település volt, ahol a mezőgazdaság mellett a kisipari tevékenységből kinövő ipari üzemek (Vas- és Faipari Szövetkezet, Cipőipari Szövetkezet) is működtek, jelentős számban foglalkoztatva nem csak a helyi munkaerőt, hanem a település vonzáskörzetében található települések munkavállalóit is, valamint jelentős számú munkavállaló járt dolgozni a környező városok üzemeibe.

A rendszerváltás időszakában a település, valamint a térség ipari üzemeinek megszűnésével, a mezőgazdasági struktúra átalakításával a korábbi foglalkoztatási helyzet jelentősen megváltozott és ennek következménye lett a munkanélküliség megjelenése. A folyamatok végén kialakult és évek óta tartó magas a munkanélküliségi ráta a településre is jellemző. Sajnos ma már van egy olyan réteg, amelynek az aktívvá tételéről talán végleg le lehet mondani, mivel már teljesen elszoktak a rendszeres munkavégzéstől. Még nagyobb gond a fiatalok, a pályakezdők munkanélkülisége, akik nem is rendelkeznek munkatapasztalattal. A megszűnt és megszűnő munkahelyek, a kevés foglalkoztatási lehetőség, valamint a minimálbéren és annak közelében történő foglalkoztatás mellett alapvető gond, hogy a más településeken található munkahelyek a közlekedési feltételek és a magas utazási költségek miatt nem elérhetők.

A kedvezőtlen helyzetet bizonyos mértékben tompította-tompítja a nagy hagyományokra visszatekintő intenzív kertészkedés, dinnyetermesztés előtérbe kerülése, viszont a mezőgazdasági termelés magas bekerülési költségei, az értékesítés nehézségei és bizonytalansága miatt a munkanélküli réteg egy része számára jelentett csak alternatívát.

Mindezek következtében az egy főre jutó átlagos jövedelem alacsony, az állam által biztosított szociális ellátás szintje és a minimálbér adta lehetőségek közötti sávban található.

2.3.1. Demográfia

Medgyesegyháza város demográfiai helyzetét vizsgálva elmondhatjuk, hogy a településen élők körében magas a nyugdíjkorhatárt betöltött lakónépesség összlakossághoz viszonyított aránya. Mindezek mellett, az elmúlt időszakban jelentős a fiatal szakmával rendelkező generáció migrációja is. A halálozások és születések számának egyre növekvő negatív egyenlege, a vándorlási veszteség miatt a település lakosságszáma évről évre monoton módon csökken.

Az idős korosztály körében magas az egyszemélyes háztartások aránya. A 70 éven aluli életkorú korosztály körében magas a rossz egészségi állapotú, krónikus betegségekben szenvedő személyek száma. A település lakosainak körében jelentős azoknak a száma, akik betegségük, fogyatékságuk, pszichiátriai, illetve szenvedélybetegségük miatt megváltozott munkaképességűek. A település lakosai körében magas a létminimum közelében élők aránya.

2.3.2. Foglalkoztatottság

A gazdasági helyzet kedvezőtlen alakulása miatt az elmúlt időszakban az önkormányzat vált a legnagyobb foglalkoztatóvá, évente 200-250 munkaképes ember fordul meg a különböző foglalkoztatási programokban.

A településen lévő rendszeres szociális segélyben részesülők száma: 150-190 fő.

Az eltérés szezonálisan jelentkezik, a nyári foglalkoztatási időszakban kevesebb, a téli időszakban több.

Ehhez még számítanunk kell kb. 170-200 főt, akik kikerültek valamilyen okból a nyilvántartási rendszerből, vagy egyáltalán nem voltak soha regisztrálva.

A családok helyzetét tovább nehezíti, hogy a szülők nagy részénél a tartós munkanélküliség okozta gondok mellett a fizikai és mentális problémák is megjelentek. Ma a településen mintegy 83 különböző korú gyermek van úgynevezett veszélyeztetett helyzetben, melyből a kilépés nagyon nehéz, illetve a szülők gondolkodásmódja miatt szinte lehetetlen.

A települést a magyar nemzetiség mellett szlovákok, románok, romák lakják. A nemzetiségi aránya a lakosság körében megközelítőleg 6,2 %. Ezen belül: Magyar: 3410 fő, Szlovák: 109 fő, Román: 81 fő, Roma (romani, beás): 16 fő, Német: 9 fő, Arab: 4 fő. (KSH népszámlálás 2011 adatai)

A kedvezőtlen folyamatok nemzetiségi, etnikai hovatartozás nélkül mindenkit egyaránt érintettek. Az alacsony iskolai végzettséggel, az elavult, vagy nem keresett szakmákkal rendelkező emberek voltak a leginkább szenvedői a megváltozott gazdasági folyamatoknak. Az ő arányuk a munkanélküliségben belül mintegy 45-50 %.

A munkaképes korúak, a munkanélküli ellátásokban részesülők, valamint a regisztrált munkanélküliek száma az elmúlt öt évben az alábbiak szerint alakult:

Év (XII. hó)	Nyilvántartott álláskereső összesen	365 napnál hosszabb ideje nyilvántartottak száma	Járadék típusú ellátásban részesülők	Segély típusú ellátásban részesülők	Rendelkezés-re állási támogatásban részesülők	Munka- képes korú népesség	Relatív mutató
2008.	348	137	40	41	139	2500	13,92
2009.	368	86	48	51	116	2551	14,83
2010.	262	64	34	45	59	2523	10,38
2011.	374	680	32	11	130	2483	16,06
2012.	239	31	15	7	34	2412	9,9

Kistérségünkben, így Medgyesegyházán is magas a gazdaságilag inaktívok száma, a térség önellátó képessége kritikus állapotot mutat. Az elmúlt években Medgyesegyházán nőtt a regisztrált álláskeresők száma, mely elsősorban a népesség előregedéséből, a fiatal szakképzett generáció elvándorlásából, a szezonális foglalkoztatás meggyökeresedéséből eredhet. A stabil egész évben munkalehetőséget biztosító munkáltatók száma alacsony, ebből kifolyólag a szezonális foglalkoztatás a településen kiemelkedő szerepet kap. A alkalmi és időnyomunka mellett sok család számára jelent szükségmegoldást és egyben megélhetési lehetőséget az önkormányzatnál vállalható közcélú-közhasznú foglalkoztatásért kapott munkabér.

2013. év augusztusában a településről 231 fő regisztrált álláskeresőt tart nyilván a Munkaügyi Kirendeltség. Ezen belül 27 fő pályakezdő álláskereső. Az álláskeresők 48,4%-a férfi, a szakképzetlenek egyharmados arányt képviselnek. Az álláskeresők összetételét vizsgálva elmondhatjuk, hogy magas a fiatal álláskeresők aránya, valamint a legjelentősebb mértékű munkanélküliség az iskolázatlanok, a szakképzetlenek körében figyelhető meg.

A pályakezdők Medgyesegyházán történő elhelyezkedési esélye kicsi, mert helyben kevés a munkahely. Aki nem szerzett középfokú szakképzettséget vagy szakképesítést, hátrányos helyzetű munkavállalónak kell tekinteni. A nem megfelelő – alacsony vagy a munkáltatói igényektől eltérő – iskolai végzettség, szakképzettség az elhelyezkedést megnehezíti.

Munkaerő-piaci lehetőségeket tekintve a település lakosai köréből, a megváltozott munkaképességűek, fogyatékosággal élők, valamint a roma lakosok vannak a leghátrányosabb helyzetben.

A település hátrányos helyzetéből adódik, hogy a szociális problémák halmozottan vannak jelen.

A település szociális helyzetének legfontosabb jellemzői:

- kedvezőtlen demográfiai sajátosságok: fogyó, előregedő népesség, fiatalok elvándorlása, születések csökkenő száma,
- gazdaság és foglalkoztatás kedvezőtlen helyzete: magas munkanélküliség, szakképzetlen munkaerő, munkanélküliek kedvezőtlen összetétele..
- Halmozottan hátrányos helyzetű családok, rossz egészségügyi és szociális állapotú lakosok magas száma.
- Különösen magas a hátrányos helyzetű illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma. Az önkormányzat nyilvántartásai szerint hátrányos helyzetű gyermekek száma 251, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 70.
- A fenti jellemzők figyelembevételével elmondható, hogy az idős korosztály mellett egyre nehezebb helyzetbe kerülnek a gyermeket nevelő családok. Ennek oka az, hogy a gyermekes családokat a rendszerváltással együtt járó átalakulási folyamatok fokozottabban érintették. Legrosszabb helyzetbe a sokgyermekes családok kerültek. Napjaink átalakulási folyamati a „felgyorsuló élet” az ebből fakadó civilizációs válság eredményeként egyre több gyermek válik veszélyeztetetté. A fent bemutatott tendenciákat tovább erősíti a napjainkban is zajló gazdasági recesszió.

3. Fenntarthatósági tervek és célok

3.1. A települési környezet tisztasága

A közvetlen települési környezet képezi az ember mindennapi életterét. A települési közterületek (utak, járdák, parkok állapota) rendezettsége, tisztasága, a megfelelő növényzet – elsősorban őshonos, tájba illő fajok felhasználásával - nagymértékben javíthatja az ott élők közérzetét. A tisztaság és a növényzet számottevően növeli az ingatlanok értékét is.

Szerepe van a káros környezeti hatások, a porterhelés a gáz állapotú szennyező anyagok és a zaj csökkentésében.

Cél: Kevesebb környezeti stressz-hatást eredményező, jobb környezeti állapotjellemzőkkel rendelkező települési környezet kialakítása és fenntartása.

Feladat:

- Önkormányzatnak folyamatosan figyelemmel kell kísérni és be kell tartatni a rendeletben szabályozott közterületek tisztántartásának rendjét.
- A folyamatosan használaton kívüli, beépítetlen belterületi magáningatlanok rendben tartására, gondozására kötelezettség előírása.
- A településen a Közös Önkormányzati Hivatal felel a köztisztaság fenntartását szolgáló rendelet betartásáért. Annak érdekében, hogy még hatékonyabban ellássák feladatukat, növelni kell a műszaki-, tárgyi-, jogi-, és anyagi feltételeket. A szemetelőkkel szemben hatékonyabb fellépéssel, tettenéréssel és bírság kiszabásával kell küzdeni.
- A településen szeméthyűjtők kihelyezéséről és folyamatos fenntartásáról gondoskodni kell. A kihelyezésnél és pótlásnál figyelembe kell venni a jelentkező lakossági igényeket. Ezzel a forgalmas közterületeken képződő hulladék kulturált gyűjtése és elszállítása megoldható. Továbbá szankciók érvényesítésével, tettenéréssel, pénzbírsággal kell megoldani a drága szeméthyűjtő edényeket megrongálókat.

3.1.1. Zaj- és rezgés elleni védelem

A zaj – és rezgés elleni védelmet műszaki, szervezési módszerekkel kell megoldani:

- a zaj- és rezgésforrások zajkibocsátásának, illetve rezgésgerjesztésének csökkentését,
- a zaj- és rezgésterhelés növekedésének mérséklését vagy megakadályozását,
- a tartósan határérték felett terhelt környezet utólagos védelmét, valamint,
- a passzív akusztikai védelmet (intézkedési terv kidolgozása során) a tervezett fejlesztések és terület felhasználások zajvédelmi szempontú vizsgálata során.

A közlekedésből, üzemek működéséből eredő magas zaj szintek káros hatással vannak az emberi egészségre.

Cél: A lakosság egészségvédelme, a településen pihenést, kikapcsolódást kereső vendégek nyugalma érdekében a környezeti zajok elfogadható szintre mérséklése.

Feladat:

- A meglévő zaj és rezgés források feltárása, pontos nyilvántartása, zajkibocsátási határérték megállapítása, a meglévő problémát okozó zajforrások kibocsátásának csökkentése, korlátozása, település zajterképének elkészítése.
- Zaj- és rezgés elleni védelem bármely zajt kibocsátó létesítmény csak abban az esetben üzemeltethető, vagy építhető, illetve bármely tevékenység csak abban az esetben folytatható, ha az általa kibocsátott zaj mértéke a környezetben a vonatkozó rendelet szerinti határértéket nem haladja meg.
- A gazdasági területi és lakóterületi funkció megengedett zajterhelési határérték eltérése 10 dB. A zajhatás csillapítása érdekében a gazdasági terület határán belül egy 20 m széles, háromszintű, vegyes fajú, örökzöldeket is tartalmazó zajvédő cserje- és erdősávot javasolt telepíteni. A gazdasági területek körüli mezőgazdasági területek ne legyenek beépíthetők.
- Zajkibocsátással járó tevékenység (üzemlétesítés, felújítás, üzembe helyezés, építés) megkezdése előtt a területileg illetékes felügyelőségtől zajkibocsátási (emissziós) határérték megállapítását kell kérni és annak betartásáról gondoskodni kell.
- A közút zajcsökkentése passzív zajvédelmi intézkedésekkel érhető el (növénytelepítés, az út felőli védendő épületek nyílászáróinak zajvédő üvegezése).

3.1.2. Levegőtisztaság védelem

Az utóbbi két évszázadban a földön a levegő összetétele jelentősen megváltozott, ugyanis egyes légköri nyomgázok és aeroszol részecskék légköri mennyisége világszerte rohamosan emelkedik. Az emberiség létfeltételeit is veszélyeztető következmények elkerülése csak nemzetközi összefogással lehetséges, amelyben Magyarországnak és a településnek is az arányos felelősség elve alapján kell szerepet vállalnia.

Az éghajlatváltozás kockázatát csak az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével lehetséges megelőzni. E gázok kibocsátása az energiatermelés, a közlekedés, egyes ipari tevékenységek és az intenzív mezőgazdasági termelés rovására írható, így a légkör védelme végső soron a nemzetgazdaságokat átszövő energetikai, közlekedési infrastruktúra, illetve a termelési-termesztési rendszerek fenntarthatóbb fejlesztését jelenti.

A globális folyamatok mellett helyi szinten nem az üvegházhatású gázok, hanem az emberi egészséget, az ökológiai rendszert és az épített környezetet is fenyegető légszennyező anyagok okoznak komoly gondokat. Ezek forrásai szintén az energetikai és más iparágak, a mezőgazdaság, a közlekedés, a szolgáltató ágazat, a lakossági fűtés – tehát antropogén eredetűek.

Olykor a természet maga is nagymértékben hozzájárul a légszennyezéshez (vulkán kitörés, aszály, hévízforrások, stb.). A légszennyezők e csoportjának hatása általában jóval gyorsabban érzékelhető (napok, hetek, súlyos esetekben percek alatt), mint az üvegház hatású gázok esetében.

A légszennyező anyagok szilárd (por, korom, pernye), gáz (kéndioxid, nitrogén oxidok, kénhidrogén, ammónia, szénmonoxid, metán, alacsony forráspontú szerves anyagok) és gőz (üzemanyag gőzök, közepes és magas forráspontú szerves anyagok) lehetnek. A szilárd légszennyezőkhöz gyakran kötődnek az egészségre különösen káros szerves mikroszennyezők (policiklikus aromás vegyületek, dioxinok, oldószer-gőzök, stb.). Ezen anyagok egy része a légkörben rövid élettartamú, így csak a kibocsátási pont szűkebb környezetében (néhány 100 m – néhány km) van jelentős hatásuk. Ugyanakkor egyes anyagok (pl. savas oxidok) regionális, mások (freonok, perzisztens szerves vegyületek) globális szinten is kifejtik káros hatásukat.

A települési környezetvédelmi programban nagy figyelmet kell fordítani a légszennyezők e csoportjába tartozó anyagok csökkentésére is, mivel ezek lokálisan és rövidtávon hatnak mind a lakosság egészségi állapotára, mind pedig az élővilágra és az épített környezetre.

Medgyesegyházán környezetet terhelő ipar nincs, így a legjelentősebb környezetterhelő tevékenység a közlekedés. A forgalom jelenleg műszaki védelem nélkül érkezik a településre, s gyakorlatilag a járművezetők belátásán múlik a sebességcsökkentés. A közúti közlekedési kibocsátások alakulásában három tényező játszik fontos szerepet: az üzemanyag és a gépjármű-állomány minősége, valamint a gépjárműhasználat mennyisége.

A szilárd tüzelőanyag felhasználása, a földgáz program megvalósulása kapcsán, lényegesen csökkent illetve további csökkenéssel lehet számolni, ami szintén javíthatja a város levegőjének tisztaságát.

A biológiai eredetű légszennyezők közül legjelentősebb a parlagfű allergizáló hatása, de a nyír, kőris, mogyoró pollenek hatását is figyelembe kell venni a város belterülete fásítási tervének elkészítésénél, gondoskodni kell a parlagfű szervezett és hatékony irtásáról.

Cél: A jó levegőminőség fenntartása, a település környezeti levegőminőségének javítása, különösen a NO_x , SO_2 , és az ülepedő porszennyezés vonatkozásában.

Feladat:

- A belterületi állattartás miatti szaghatás allergizáló következményeire való felhívás, a belterületi állattartás jogszabályi környezetének felülvizsgálata, szigorítása.
- A település belterületén lévő rendszeresen kezelt zöldfelület, park, virágágyás talaja megfelelő morzsás szerkezetű, de szerves anyagpótlásuk a változókéony időjárás miatt folyamatosan szükséges.
- Játsszóter vagy parkoló céljára használt zöldfelületek kitaposott növényzetét pótolni kell és az eredeti funkcióját helyreállítani, vagy valós igény esetén kiépített pormentesített utat, parkolót kell létesíteni.
- Jelentős porszennyező források a városba a burkolt úttest és a járda, illetve kerítés közötti növényzet nélküli területek, tisztítatlan járdák. Ezek rendben tartása érdekében érvényt kell szerezni az ingatlantulajdonosok, használók ez irányú kötelezettségeire vonatkozó előírásainak, és kezdeményezni kell a növényzet nélküli felületek gyepesítését.

- A közterületen tárolt építési- és bontási anyagokat (homok, folyami sóder, bontási törmelék, stb.) takarással kell ellátni a porszóródás megakadályozása érdekében. A takarás alkalmazását a közterület-használati engedélyben kell előírni.
- A pollenszennyezés mértékének csökkentése érdekében a kezelt zöldfelületeken a kaszálást a virágzás előtt minden esetben el kell végezni. A közterületek fásítása és a fafajta váltás során a légszennyezés szempontjából kedvezőtlen hatású fafajok (nyárfa, nyírfa, platán) telepítését kerülni kell.
- A települési zöldfelületek mennyiségét és minőségi állapotát továbbra is fejleszteni szükséges, ennek érdekében a 2013. évben elfogadott, Medgyesegyháza Zöldterületi Fejlesztési koncepciótervében foglaltakat az ütemezés szerint végre kell hajtani.
- Megújuló energiaforrásokra való áttérés ösztönzése.
- Fosszilis energiahordozók hatékonyabb átalakítása (kis fajlagos szennyezőanyag-kibocsátású, korszerű tüzelőberendezések alkalmazásának támogatása).
- A káros kibocsátás csökkenését eredményező építőipari, építészeti megoldások megvalósításának támogatása, ösztönzése (passzív napenergia hasznosítás, hőszigetelés).
- Az avarégetés káros hatásának, a komposztálás hasznosságának propagálása, illetve az avarégetés rendjének, tiltásának szabályozása önkormányzati rendelettel.

3.2. Ivóvízellátás

A víz alapvető, pótolhatatlan lételeme minden élőlénynek. Az érintetlen vagy természetközeli állapotú tiszta felszíni vizek a biodiverzitás megőrzése szempontjából kiemelt jelentőségűek. A víz természeti erőforrásként is értékes. A felszíni és felszínalatti vizeket megannyi gazdasági tevékenységhez használják fel: turizmus, mezőgazdaság, ipar, bányászat és nem utolsósorban természetesen ezek az ivóvíz legfőbb forrásai. A víz megújuló természeti erőforrás, azonban a 3. Víz Világ Konferencián (Kyoto, 2003. március) is megfogalmazásra került az utóbbi évtizedek azon jelentős felismerése, hogy nem körültekintő használata és a globális igények szakadatlan növekedése (népességnövekedés a gazdasági növekedés, fogyasztás, „életszínvonal” növelés kényszerével párosulva) következtében az egészséges édesvíz hiánytól szenvedő lakosság aránya rohamosan emelkedik, a fenntarthatóságot veszélyezteti, mi több, diplomáciai vagy akár fegyveres konfliktusok robbanhatnak ki a nem is oly távoli jövőben. Ennek elkerülése, érdekegyeztetés, a vízkészletek takarékosabb felhasználása érdekében számos globális kezdeményezés indult, mint pl. a „Water for Peace” – Víz a Békéért – program.

Cél: Ivóvízbázis védelme, a vízminőség javítása, a fenntartható vízkészlet-gazdálkodás megteremtése.

Feladat:

- Azokat a lakosokat, akik nem csatlakoztak még rá a műszakilag rendelkezésre álló szennyvízhálózatra, meg kell győzni a rendszer előnyeiről. Ezt a cél szolgálja a talajterhelési díj bevezetése és alkalmazása.
- A vízminőségi előírások betartása miatt a vízműben további vízkezelés, technológiai-korszerűsítés szükséges, ugyanis az új szabványoknak megfelelő vízminőség javítást az önkormányzatnak meg kell oldani.

3.3. Energiagazdálkodás

Világszerte erős törekvés mutatkozik a megújuló energiaforrások hasznosítására, egyrészt a fosszilis energiahordozók felváltása, másrészt a környezeti kockázat csökkentése, harmadrészt pedig az energiaimport függőség csökkentése érdekében. A megújuló energiaforrások alkalmazása a terület- és gazdaságfejlesztés kiemelkedő fontosságú területe gazdasági, szociális és környezeti szempontból egyaránt. A hagyományos fosszilis energiahordozók (kőszén, kőolaj, földgáz) ára egyre inkább emelkedik és utóbbiak esetében a készletek kimerüléséhez közeledve hosszabb távon még erőteljesebben fog emelkedni, amivel a lakosság jelentős része képtelen lesz lépést tartani. Másrészt, a kőolaj és gázárak növekedése nyomást fog gyakorolni a kőszén felhasználás növelése irányában, amely a már ismert környezetvédelmi problémák (savas eső, pernye, stb.) ismételt súlyosbodásához vezet, amennyiben megfelelő alternatív energiaforrások fejlesztése nem történik meg. Az elkövetkező 1-2 évtized átmeneti állapotnak tekintendő, amikor a hagyományos energiahordozók közül a legkisebb szennyezést okozó földgáz használatát célszerű növelni.

Feladat:

- A közvilágítás céljából működtetett hálózat rekonstrukciójakor vagy új hálózatok kiépítésekor, a hagyományos izzók, lámpák lecserélésekor törekedni kell az energiatakarékos nátrium lámpák és kompakt fénycsövek alkalmazására, illetve ezzel egyidejűleg a lámpatestek egységesítésére.
- A gázenergia ellátás kapacitási és infrastrukturális oldalról megoldott. Ez által a településen mind a szilárd, mind a folyékony energiahordozók iránti igény minimális.
- A belterület gázenergia szempontjából ellátott, azonban külterületek gázellátását szorgalmazni kell.
- Fenntartható fejlődés szempontjából nélkülözhetetlen az alternatív energiaforrások előtérbe kerülése a hagyományos energiahordozókkal szemben. Az alternatív energiák közül elsősorban a geotermikus energia, vagyis a termálvíz jöhet szóba. Másodsorban számításba jöhet még a mezőgazdaságból származó biomassa, illetve a hulladék kezelés során hasznosítható biogáz energia nyelés céljából. Utána kell járni, hogy hol és milyen alternatív energiaforrást előállító üzemek épültek és azok milyen hatásokkal dolgoznak.
- Energiahatékonysággal, megújuló, alternatív energiaforrások alkalmazásával összefüggő ismeretek népszerűsítése, terjesztése, az iskolai oktatásba történő beillesztése, kampányok, tanfolyamok szervezése, kiadványok szerkesztése.
- Az Önkormányzati intézmények energetikai felújításának folytatása.

3.4. Zöldterület-gazdálkodás

Az épített környezet, azaz a település védelme, fenntarthatóvá, élhetőbbé tétele természetvédelmi, tájvédelmi, környezet egészségügyi és nem utolsósorban érzelmi-hangulati, mentális kérdés. Természetvédelmi kérdés abban a tekintetben, hogy hogyan illeszkedik az ökoszisztémába, mekkora térrészt foglal el és mekkorát használ fel. Tájvédelmi, tájeshztétikai kérdés, hogy beleilleszkedik-e a tájszerkezetbe, vagy inkább további megbontását, feldarabolódását okozza. A település szerkezete, zöldfelület-rendszere, arculata nagyban meghatározza a lakosság hangulatát, egészségét, azaz döntően befolyásolja az életminőséget.

A település épített világa, az épületek, utak, műszaki létesítmények rendszere biztosítja a település működőképességét, az egyes települési funkciók közti szükséges kapcsolatokat.

Cél: Kevesebb környezeti stresszhatást eredményező, jobb környezeti állapotjellemzőkkel rendelkező települési környezet kialakítása és fenntartása.

Feladat:

- A fák a zöldfelületi rendszer legfontosabb elemeit alkotják, és környezetvédelmi szempontból is domináns a szerepük.
- A település jól fásítottnak számít, azonban a fajok összetételét, arányát a következő években folyamatos munkával módosítani kell a megfelelő irányba a Medgyesegyháza Zöldterületi Fejlesztési koncepciótervének megfelelően. (Egyes fajok arányának csökkentése, mások növelése, betegségre érzékeny fajok elhagyása, gyümölcsfák tiltása).
- A közterületek gondozása (legalább évente két-háromszori kaszálás, évenként nyésés), a település körül a legveszélyeztetettebb részekben (utak széle, hulladéklerakásnak kitett területek, stb.) függetlenül a terület jellegétől.
- Kertek, más ingatlanok tulajdonosainak kötelezése a gyommentesítésre.
- Az eltávolított biomassa szelektív gyűjtése, komposztálása.
- A fejlesztések során a fában szegény területeket kell előnyben részesíteni.
- A zöldfelület fejlesztésében fokozott hangsúllyal szerepelnek a települési kis terek, amelyek potenciálisan a településképre jellemző, csendes pihenőparkok kialakítását, fejlesztését teszik lehetővé.
- Magánházak előtti terület gyepesítése és védelme, szabályozni az ok nélküli gyep kiirtást.

3.5. Természeti és építészeti értékek védelme

Az országos és helyi védettség alatt álló természeti értékek védelme, a mű- emlékek, régészeti lelőhelyek, a városszerkezet és a városkép védelme. Ezek állagmegóvásán túl törekedni kell a védett értékek körének bővítésére.

Cél : az országos és helyi jelentőségű védendő értékek feltárása; a védett és védendő értékek állagának megóvása, társadalmi elismertségük növelése; a természetvédelem igényeinek szem előtt tartása a már elhatározott vagy tervezett térségfejlesztési programoknál (pl. úthálózati, iparterületi és közműves fejlesztési elhatározások).

Feladatok:

- A helyi és országos védettségű értékek állagának megóvása, fenntartása és a természetvédelmi területek tervezettnek megfelelő bővítése, a védelem kiterjesztése.
- Az értékek állapotának és a változásoknak nyomon követésére együttműködés kialakítása a természetvédelemben érdekelt/érintett szervezetekkel.
- A belváros területe műemléki jellegű védettséget élvez amit a környezetvédelmi beavatkozások, városfejlesztési döntések kapcsán is szem előtt kell tartani (közlekedési kapcsolatok, forgalomszervezés, zaj- és rezgés elleni védelem, stb.).

3.6. Helyi közlekedésszervezés

Az EU új közlekedésfejlesztési irányelve kimondja, hogy át kell gondolni a közlekedési infrastruktúrák rendszerét, és törekedni kell a meglévő hálózatokon, a meglévő feltételek javításával, környezetkímélő módon megoldani a gazdaság szállítási, és személyforgalmi igényét. Az utak vonatkozásában a szélességnél figyelembe kell venni a távlati közművesítést (vízvezeték, földkábel) a csapadékvíz-elvezetést.

Feladat:

- Meglévő útszakaszok, belterületi utak korszerűsítése, biztonságossá tétele és karbantartása.
- Új útszakaszok tervezése és építése a környezet- és természetvédelmi szempontok figyelembe vételével.
- A kerékpáros és gyalogos közlekedés népszerűsítése és feltételeinek javítása.
- Keleti elkerülő út lehetőség szerinti megépítése.
- Az előírt sebesség betartását elősegítő műszaki megoldások kialakítása.
- A biztonságos gyalogosközlekedés elősegítése (járdák, gyalogátkelőhelyek létesítése).
- A közlekedés környezeti hatásait (zaj, por) mérséklő növényzet telepítése.

3.7. Az épített környezet védelme

A település szerkezete, zöldfelület-rendszere, arculata nagyban meghatározza a lakosság hangulatát, egészségét, azaz döntően befolyásolja az életminőséget.

A település épített világa, az épületek, utak, műszaki létesítmények rendszere biztosítja a település működőképességét, az egyes települési funkciók közti szükséges kapcsolatokat.

Cél: A településkép harmóniájának fokozott védelme.

Feladat:

- A veszélyeztetett lakások, lakóépületek állapotát fel kell mérni, és rendbehozatalához megfelelő stratégiát kell kidolgozni.
- Az esztétikai, történeti és hagyományos, városközpontú szempontokat figyelembe vevő felújítási módszerek és programok megvalósítása a településkép kedvező befolyásolására.
- Térségi összefogással a turisztikai erőforrásainkat és vonzerőnket hasznosítani kell.
- A város teherbíró képességét (fizikai, gazdasági, ökológiai, pszichológiai) teljes mértékben ki kell használni, de nem szabad túllépni.
- A közcélú létesítmények és környezetük fenntartását, kulturált kialakítását az üzemeltetőkkel közös programban kell összefoglalni, elkészíteni és megvalósítani.
- Egységes, környezetbe illeszkedő hirdető- és útbaigazító tábla rendszer alkalmazása.
- Korszerű infrastruktúra hálózat kialakítása (pl.: elektromos közművek földkábelben létesíthetők).

3.8. Esélyegyenlőség, foglalkoztatás

Az esélyegyenlőség mindannyiunk számára fontos érték! Segít elérni azt a célt, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatásokra - függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Cél: A munkanélküliség, a hátrányos megkülönböztetések mérséklése, megszüntetése;

Feladat:

- Mindenki számára megfelelő fizikai és kulturális környezet biztosítása.
- Mindenki számára megfelelő lakhatási körülmények biztosítása.
- Mindenki számára megfelelő szociális és egészségügyi ellátás biztosítása.
- Mindenki számára megfelelő iskoláztatási és továbbtanulási lehetőségek biztosítása.
- Mindenki számára megfelelő munkalehetőségek biztosítása.
- Mindenki számára megfelelő kulturális és társadalmi élet, sport és szórakozási lehetőség biztosítása.

4. A célok eléréséhez szükséges intézkedési program

4.1. Szervezéssel, intézkedéssel megoldható feladatok

1. A közterületen tárolt építési-bontási anyagokat takarással kell ellátni a porszóródás megakadályozása érdekében.
2. Figyelemmel kell kísérni, hogy az állattartó gazdaságok a környezetvédelem szempontjából megfelelően kezelik a termelés során keletkezett mellékanyagok elhelyezését, hasznosítását. Továbbá a belterületi állattartás jogszabályi előírásainak betartását fokozottan kell ellenőrizni.
3. A közcélú létesítmények és környezetük fenntartására és kulturált kialakítására programot kell kidolgozni, és megvalósítani. Jogszabályi környezet felülvizsgálata, helyi rendelet szigorítása, határozottabb fellépés, szankcionálás.
4. El kell készíteni a helyi védelemre méltó természeti értékeink állapot-felvételét, ennek alapján ki kell munkálni a területek kezelési és fenntartási szabályait.
5. A településre jellemző, még fennmaradt táji értékek védelmét, a településrendezési tervben érvényesíteni kell.

6. Tájékoztatni kell a lakosságot, hogy az építési és bontási hulladékot a település lerakójában, az egyéb települési szilárd hulladékot a békéscsabai regionális lerakó területén adhatják le.
7. A környezetvédelmi ismeretek terjesztése érdekében az iskolai képzés segítésére ismeretterjesztő kiadvány térítése az általános iskola számára. Szakmai segítség biztosítása az oktatók részére.
Jeles környezetvédelmi akciók keretében szervezett iskolai programok támogatása. A környezettudatos szemlélet, életmód fejlesztése.
8. A helyi médiában induljon rendszeres környezeti tudatot erősítő, a helyi környezeti értékeket bemutató és megóvásuk módjairól tájékoztató sorozat.
9. A Környezetvédelmi Programban meghatározott feladatok végrehajtásához egységes környezetvédelmi rendeletet kell alkotni, a Zöldterületi Fejlesztési Tervet anyagi források biztosításával következetesen és ütemezetten betartani.
10. Az esélyegyenlőség fontosságát és szükségességét bemutató előadások, fórumok tartása
 - munkáltatók, vállalkozók tájékoztatása
 - munkavállalók tájékoztatása
 - intézményvezetők, köztisztviselők tájékoztatása, felkészítése
 - a jogszabályok ismertetése
 - tájékoztató anyagok készítése
 - A Helyi Esélyegyenlőségi Program intézkedési terveinek végrehajtása, a HEP 2 évenkénti felülvizsgálata
11. Munkahelyek létesítése érdekében
 - befektetések ösztönzése
 - vállalkozók támogatása
12. Nemzeti identitás erősítése
 - kulturális rendezvények szervezése
 - nemzetiségi táborok megrendezése
 - életmódtáborok rendezése
13. Önkormányzati foglalkoztatások esetén a lehető legtöbb halmozottan hátrányos helyzetű munkavállaló felvétele, pozitív diszkrimináció alkalmazásával

4.2. Településüzemeltetési többletköltséggel járó feladatok

1. A város belterületén lévő számos, rendszeresen kezelt zöldfelület, virágágyás talajának felújítása, szerves anyag pótlása.
2. Szilárd burkolatú utak, terek, parkolók rendszere takarítása, locsolása, az útszegély melletti földanyag eseti eltávolítása – a város teljes területén – a porszennyezés csökkentése érdekében.

3. A településen a csapadékvíz elvezetése szikkasztóárkokba történik, mely árkok karbantartásáról és tisztításáról folyamatosan gondoskodni kell.
4. A pollenszennyezés mértékének csökkentése érdekében a kezelt zöldfelületeken a kaszálást a növényzet virágzása előtt minden esetben el kell végezni. A közterületek fásítása során légszennyezés szempontjából kerülni kell a kedvezőtlen hatású fafajok telepítését.
5. Felmérés készítése annak érdekében, hogy szükséges-e hulladékgyűjtő edényzet kihelyezése a nagyobb forgalmú, frekvenciált helyeken, illetve a sérült edényzet rendszeres cseréje.
6. Az illegális szemétkerakó-, és szennyező anyag ürítési helyek felszámolása, a tevékenység tiltásának táblával jelölése.
7. A termékdíjas hulladékok teljes körére kiterjedő szelektív hulladékgyűjtési rendszer kidolgozása és megvalósítása.
8. A háztartási hulladékban lévő veszélyes hulladékok szelektív gyűjtési rendszerének teljes körű kiterjesztése.
9. Játsszótér vagy parkoló céljára használt zöldfelületek kitaposott növényzetét pótolni kell és az eredeti funkcióját helyreállítani.

4.3. Beruházási és fejlesztési forrásokat igénylő feladatok

1. Települési szilárd hulladéklerakó rekultivációja, monitoring rendszerének kiépítése.
2. Önkormányzati utak minőségének javítása.
3. Fizikai környezet megfelelő kialakítása
 - közintézmények akadály-mentesítésének befejezése
 - megfelelő épületstruktúra kialakítása lehetőség szerint
 - közlekedési feltételek biztosítása

4.4. Nagyberuházások megvalósítását igénylő feladatok

1. Az ivóvíz minőségének javítására az ivóvízminőség javító program megvalósítása.
2. A szennyvízcsatorna építés és szennyvíztisztító telep bővítésének megvalósítása.

3. A biztonságos gyalogosközlekedés elősegítése (járdák, gyalogátkelőhelyek létesítése).
4. Települési, vagy intézményi szinten megvalósítható alternatív energiaforrások felhasználási lehetőségeinek számbavételét követően utána kell járni, hogy milyen alternatív energiaforrást előállító üzemek épültek az országban és azok milyen hatásfokkal dolgoznak. A megtérülő projekt kidolgozása, majd megvalósítása.